

Työllisyys ja kestävä kasvu/HP/EL
Edunvalvonta/A-T L

6.8.2012

SAK 10641 / 2012

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 Valtioneuvosto

VM077:00/2012

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VEROTUSMENETTELYSTÄ
ANNETUN LAIN, TYÖTURVALLISUUSLAIN SEKÄ VERONUMEROSTA JA RAKENNUSALAN
VERONUMEROREKISTERISTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA**

Verotusmenettelystä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi rakennusalan verovalvontaa tehostavat säännökset rakennustyömailla noudatettavasta työntekijöitä ja rakennusurakoita koskevasta kuukausittaisesta ilmoitusmenettelystä.

Lakiin veronumerosta ja rakennusalan veronumerorekisteristä lisättäisiin säännös rikemaksusta, jonka Verohallinto voisi määrätä sille, joka työmaalla liikkueensa pitää näkyvillä väärää tietoa sisältävää tai toiselle henkilölle kuuluvaa työturvallisuuslain edellyttämää kuvallista tunnistekorttia tai laiminlyö tunnistekortin pitämisen näkyvillä.

Rikemaksua perustellaan esityksessä viittaamalla valtiovarainvaliokunnan mietintöön verotusmenettelyä koskevasta hallituksen esityksestä. Valiokunta perusteli rikemaksua toteamalla, että rakennuskohteissa, joiden työnantaja on ulkomailla tai tuntematon, työnantajan johto-oikeuden käyttö jää kokonaan olemattomaksi eikä valvonta siten täyty sille asetettuja kriteereitä. Asianmukaisen tunnistekortin ja samalla veronumeron olemassaolon tarkistus voisi jäädä tekemättä. Valiokunta katsoi, että työntekijään tulisi voida kohdistaa välitön laiminlyöntimaksu, jos tiedot osoittautuisivat puutteellisiksi. Laiminlyöntimaksun pitäisi olla perittävässä ilman tuomiota, kuten verotukseen liittyvien suoritusten yleensä.

Lisäksi valtiovarainvaliokunnan mietinnössä todetaan, että työntekijän laiminlyöntimaksua puoltaa osin myös työturvallisuusrikkomusta koskeva lievä soveltamiskäytäntö. Mietinnön mukaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto oli huomauttanut mm. siitä, että vaikka tunnistekortin käytön valvonnan laiminlyönnistä on tehty ilmoituksia poliisille, poliisi on voinut jättää jutun tutkimatta tai syyttäjää syyttämättä. Seuraamusjärjestelmä on siis lievä, vaikkakin linjassa vastaavien tekojen seuraamusten kanssa. Valiokunta katsoi, että ainoa tehokas keino tällaisissa tilanteissa saattaisi olla työntekijään kohdistuva laiminlyöntimaksu. Valiokunta piti perusteltuna, että näkökohta otetaan esille vielä jatkovalmisteluissa.

SAK vastustaa esitystä.

Valtiovarainvaliokunnan perustelut ovat kyseenalaiset. Ehdotettu enimmillään 2 000 euron rikemaksu on kohtuuton, koska rangaistusuhka on jo nyt riittävä. Jos työntekijä erehdyttää työsuojelutarkastajaa tai muuta

Työllisyys ja kestävä kasvu/HP/EL
Edunvalvonta/A-T L

6.8.2012

viranomasta, hänet voidaan jo nyt tuomita sakkoon tai vankeuteen. Euroopan ihmisoikeustuomiostuinkin on kiinnittänyt huomiota siihen, ettei samasta teosta tule useita eri rangaistuksia. Tuomioistuimen oikeuskäytäntö on otettava huomioon myös tässä asiassa.

Nyt puheena olevaa tilannetta ei voida verrata esimerkiksi verolainsäädännössä tarkoitettuihin tilanteisiin, sillä työntekijä on työsuhteessa aina alisteisessa asemassa. Työlainsäädännössä työnantajalla on työn johto- ja valvontaoikeus. Vastuu valvonnasta on siis työnantajalla. Olipa kyse suomalaisesta tai ulkomaisesta työnantajasta rikemaksuun mahdollisesti liittyvä valvontaongelma on työnjohtoon asia.

Työpaikalla tulee olla työnjohto. Mahdollisia työnjohtoon liittyviä ongelmia ei pidä ratkaista siten, että vastuuta valvonnasta siirretään työntekijälle.

Työnantajalla on rikesakkoja parempia keinoja puuttua asiaan. Työntekijä, joka ei pidä tunnistekorttia, voidaan poistaa työmaalta ja hänelle voidaan antaa varoitus. Useamman laiminlyönnin jälkeen työntekijä voidaan jopa irtisanoa.

Rikemaksua voi pitää kohtuuttomana myös siksi, että usein haavoittuvassa asemassa olevilla ulkomaalaisilla työntekijöillä ei ole riittävää kielitaitoa eikä tietämystä suomalaisesta lainsäädännöstä ja yhteiskunnasta. Heidän on tämän vuoksi vaikea arvioida rikemaksun kohtuullisuutta tai sitä, onko se ylipäättään lainmukainen. He eivät myöskään välttämättä osaa valittaa rikemaksusta. Työnantaja voi myös käyttää hyväkseen työntekijän tietämättömyyttä ja alisteista asemaa ja ohjeistaa työntekijän käyttämään väärää tunnistetta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry